

Teine maailmasõda

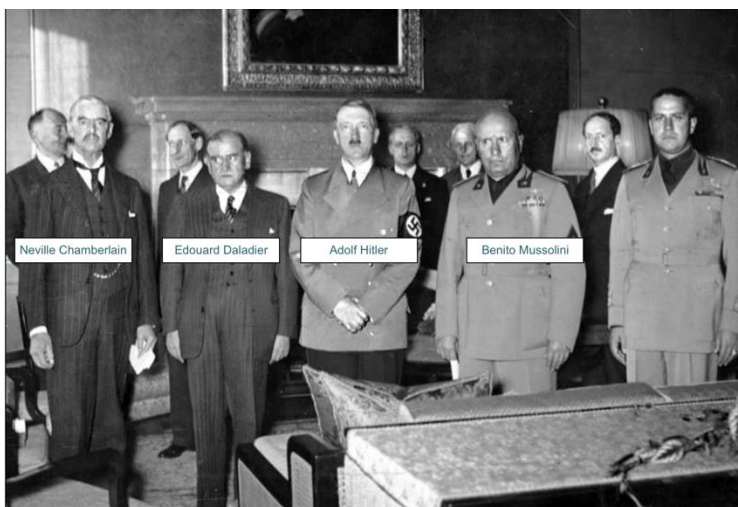
Küsimuste koostaja Oliver Hoole

1. Lohistage loetelus nimetatud asukohad kaardil õigele kohale. 9 punkti

2. Lohistage nimi õigele kohale pildil. 4 punkti

Nimed: Neville Chamberlain, Edouard Daladier, Adolf Hitler, Benito Mussolini, Winston Churchill, Jossif Stalin.

Pilt: <https://www.historytoday.com/archive/munich-conference>

3. Lohistage isiku nimi kirjelduse järel. 4 punkti.

Saksa Aafrika Korpuse komandör 1941–1943 – **Rommel** (Hiio, Lippus (2016), lk 237)

Ameerika Ühendriikide president 1933–1945 – **Roosevelt** (Beevor, lk 107)

USA kindral, kes juhtis teise rinde avamist, liitlasvägede ülemjuhataja – **Eisenhower** (Hiio, Lippus (2016), lk 245)

Loodearmee kõrgem ülemjuhataja, Leningradi rinde juhataja, riigikaitse rahvakomissar – **Vorošilov** (Beevor, lk 23, 220)

Valikus (Rommel, Roosevelt, Eisenhower, Truman, Vorošilov, Malenkov, Paulus, Rosenberg, Žukov)

4. Lohistage otsus õige konverentsi juurde. 3 punkti.

Teherani konverents – **lepiti kokku II rinde avamises**

Jalta konverents – **langetati otsus ÜRO asutamise kohta**

Potsdami konverents – **ultimaatum Jaapanile tingimusteta kapituleerumiseks**

(Laar, Vahtre, lk 190; Hiio, Lippus (2016), lk 241, 249, 251).

5. Täitke lüngad. 3 punkti.

Roosevlti nägemuses pidid Neli Politseinikku hoidma vaos iga võimaliku kurjategija, kelleks tema hinnangul oli kõige tõenäolisemalt (**Saksamaa**, Prantsusmaa, NSV Liit, Suurbritannia, Hiina). Hämmastaval kombel lülitas Roosevelt kontrollimist vajavate riikide hulka ka (Saksamaa, **Prantsusmaa**, NSV Liit, Suurbritannia, Hiina) .

Roosevelt nägemuses olid ainult Neljal Politseinikul maailmakorralduses teatud õigused, näiteks õigus (**omada relvi**, omada kolooniaid).

(Kissinger, lk 483)

6. Pange vastavusse sündmus ja selle toimumise aeg. 5 punkti.

Kurski lahing – **juuli-august 1943** (Sõjad. Ajalugu kaartidel, lk 215)

Leningradi blokaad – **1941–1944** (Kinder, Hilgemann, lk 485))

Prohhorovka – **juuli 1943** (Sõjad. Ajalugu kaartidel, lk 215)

Moskva lahing – **1941–1942** (Kinder, Hilgemann, lk 485)

Talvesõda – **1939–1940** (Hiio, Lippus (2016), lk 218)

7. Pange sündmused õigesse järjekorda, alustades varaseimast. 5 punkti.

Saksamaa rünnak Poolale 1.09.1939

Itaalia kuulutab end mittedivaks 2.09.1939

SB ja Pra kuulutavad Saksamaale sõja 3.09.1939

Punaarmee sissetung Poolasse 17.09.1939

Saksa-Nõukogude sõprus- ja piirileping 28.09.1939

(*Kinder, Hilgemann, lk 477*)

8. Viige ametikirjeldus kokku isikuga. 2 punkti.

Prantsuse eksiilvalitsuse juht – **Charles de Gaulle**

Vichy vabariigi riigipea – **Philippe Pétain**

Valikus: Paul Reynaud; Philippe Pétain; Charles de Gaulle.

(*Hiio, Lippus (2016), lk 220*)

9. Viige Saksamaa sõjaplaan kokku õige riigi/piirkonnaga. 8 punkti, iga sõjaplaani osa tundmine ja riikide valimine annab punkti.

plaan „Valge“ (*Weiss*) – **Poola**

plaan „Weserübung“ – **Taani, Norra**

plaan „Kollane“ (*Gelb*) – **Belgia, Holland**

plaan „Marita“ – **Balkan**

direktiiv nr 21 – **NSV Liit**

plaan „Punane“ (*Rot*) – **Prantsusmaa alistamine**

operatsioon Merelvõi – **Inglismaal maabumine**

Hossbachi protokoll – **Austria ja Tšehhoslovakkia hõivamine**

(*Kinder, Hilgemann, lk 477, 481, 485; Hiio, Lippus (2016), lk 210, 219, 221*)

10. Kelle või mille kohta käivad järgmised Hitleri ja Stalini tsitaadid? 4 punkti, iga õige valik annab punkti.

„Täna algav lahing otsutab Saksa rahva saatuse järgmiseks tuhandeks aastaks“ - **Hitler Prantsusmaa ründamise kohta** (*Beevor, lk 91*)

„Meie vaenlased on ussikesed“ - **Hitler lääneriikide kohta** (*Ferguson, lk 354*)

„Kas sa kuulsid, mis juhtus Saksamaal? Kena sell see Hitler! Suurepärase! See oli osav tegu!“ - **Stalin pikkade nugade öö kohta** (*Ferguson, lk 389*)

„Minu meelest on see allakäinud maa. /---/ Saksa Riigis on 270 ooperihoonet, mis näitab sellist kultuuristandardit, millest neil seal ei ole aimugi. Neil on rõivad, toit, autod ja halvasti ehitatud majad – aga külmpapiga! Sellised asjad ei avalda meile muljet.“ - **Hitler USA kohta** (*Ferguson, lk 467*)

Valikus: Stalin pikkade nugade öö kohta; Hitler Prantsusmaa ründamise kohta; Hitler Suurbritannia kohta; Hitler USA kohta; Hitler lääneriikide kohta; Stalin riigipäevahoone süütamise kohta; Hitler Poola kohta; Stalin Prantsusmaa ründamise kohta; Hitler Tšehhoslovakkia kohta; Hitler NSV Liidu ründamise kohta; Stalin Poola ründamise kohta.

11. Hitleri strateegiad sõjaeelsel perioodil ei olnud järjekindlad. Lõppeesmärgiks seadis Hitler kallaletungimise Nõukogude Liidule, kuid enne seda soovis ta sõlmida liidu ühe oma hilisema vaenlasega. Millise riigiga soovis Hitler esmalt liitu sõlmida? 1 punkt.

- a. Poolaga
- b. Prantsusmaaga
- c. Suurbritanniaga**
- d. Ameerika Ühendriikidega

(Beevor, lk 27)

12. J. Stalin surus lääneriikidele jõuliselt peale üht sõjalist operatsiooni, mida toetasid ka USA sõjaväejuhid, kuid millele olid esialgselt vastu USA ja Suurbritannia riigijuhid. Mis sõjalise operatsiooniga oli tegu? 1 punkt.

- a. Jaapani ründamine
- b. Dessant Balkanile
- c. Teise rinde avamine Prantsusmaal**

(Kissinger, lk 492-493)

13. Mainila küla on tuntud selle poolest, et seal korraldas NSV Liit 1939. aastal piirprovokatsiooni. Mis riigis Mainila küla asus? 1 punkt.

- a. Eestis
- b. Soomes
- c. NSV Liidus**
- d. Poolas

(Hiio, Lippus (2016), lk 218)

14. Ungari helilooja Liszti teos „Les Préludes“ pidi saama Saksamaa võidufanfaariks ühel nende sõjakäigul. Mis riigi vastu? Valige õige riik. 1 punkt.

- a. NSV Liit**
- b. Poola
- c. Prantsusmaa
- d. Suurbritannia

(Ferguson, lk 394)

15. Millised nendest riikidest kuulusid nn Nelja Politseiniku hulka? Valige kõik õiged riigid. 4 punkti, õige riigi valimine annab punkti.

a. Jaapan

b. NSV Liit

c. Hiina

d. USA

e. Suurbritannia

f. Prantsusmaa

g. Hispaania

h. Saksamaa Liitvabariik

(Kissinger, lk 481)

16. Plaan Barbarossa nägi ette rünnakut kolme Saksamaa armeegrupi poolt, kuid lisaks sellele mängis rolli ka ühe Saksamaa liitlasriigi armee. See armee tungis sõja puhkedes Moldova kaudu Odessa suunas. Millise Saksamaa liitlasega oli tegu? 1 punkt.

a. Slovakkia

b. Itaalia

c. Ungari

d. Rumeenia

(Kinder, Hilgemann, lk 481; Hiio, Lippus (2018), lk 229; Beevor, lk 209-210)

17. Esialgselt oli Poola ründamine planeeritud 26. augustiks 1939. aastal. Kas sel päeval ületasid Saksa väed Poola piiri või ei? 1 punkt.

Jah

(Beevor, lk 32)

18. Talvesõda lõppes Moskva rahuga. Millised järgnevatest on Moskva rahu tingimused Soomele? Valige kõik õiged vastused. 1 punkt (punkti saab juhul, kui valitud on kõik õiged vastused).

a. Soome loobub osast Ida-Karjalast

b. Soome loobub Karjala maakitsusest

c. Soome annab NSV Liidule rendile Hanko poolsaare

(Kinder, Hilgemann, lk 477)

19. 27. septembril 1940 sõlmisid Saksamaa, Jaapan ja Itaalia Kolmikpakti. Mis riigid liitusid hiljem selle liiduga? 3 punkti.

- a. Türgi
- b. Kreeka
- c. Rumeenia**
- d. Horvaatia**
- e. Ungari**

(Hiio, Lippus, (2016), lk 222)

20. Mis jõge ületades toimus Saksamaa peamine rünnak Hollandi, Belgia ja Prantsusmaa vastu? 1 punkt.

- a. Rein
- b. Meuse**
- c. Somme
- d. Mosel

(Beevor, lk 91-93; Sõjad. Ajalugu kaartidel, lk 198-199)

21. Kuidas nimetasid natsid sõda NSV Liidu vastu? 1 punkt.

- a. vabastussõda
- b. isamaasõda
- c. partisanisõda
- d. maailmavaatesõda**
- e. vallutussõda
- f. kummaline sõda

(Hiio, Lippus (2016), lk 228)

22. Milline järgmistest lahingutest on Teise maailmasõja üks esimestest lahingutest 1. septembril 1939. aastal? 1 punkt.

- a. Westerplatte lahing**
- b. Shatski lahing
- c. Bzura lahing
- d. Hrodna lahing

(Beevor, lk 34)

23. Enne sõja puhkemist ütles A. Hitler ülemjuhatus staabi ülemale, et ei saa „rännata ... täiesti ootamatult, sest muidu tuleb mulle turjale kogu maailm. Ma peaksin pidama sõda Inglismaaga, Prantsusmaaga, ja seda ei saa ma pidada.“ Mis riiki Hitler ootamatult rännata ei saanud? 1 punkt.

- a. Poolat
 - b. Austriat
 - c. Tšehhoslovakkia**
 - d. NSV Liitu
- (Ferguson, lk 340)

24. Kuidas nimetavad jaapanlased Hiroshima pommitamist? 1 punkt.

- a. Aasia Katõn
 - b. Aasia Nürnberg
 - c. Aasia Auschwitz**
 - d. Aasia holokaust
 - e. Aasia genotsiid
- (Ferguson, lk 455)

25. Kirjutage mõiste (nimetavas käändes), millega tähistatakse juutide genotsiidi natside poolt. 1 punkt.

holokaust

(Hiio, Lippus (2016), lk 232)

26. 1941. aasta detsembris tagandab Hitler maavägede ülemjuhataja Brauchitschi. Kes asub seejärel maavägede ülemjuhataja kohale? Kirjutage vastusesse perekonnanimi. 1 punkt.

Õige vastus: **Hitler**

(Kinder, Hilgemann, lk 485)

27. Piltidel on kujutatud kaht murrangulist lahingut, üks neist maismaalahing ja teine merelahing. Mõlema lahingu tagajärjel muutusid jõujooned lahingu osaliste vahel. Mõlemad lahingud said alguse ühel ja samal aastal. Mis aastal? Valige sobiv vastusevariant. 1 punkt.

- a. 1941
- b. 1942**
- c. 1943
- d. 1944

(Piltidel on kujutatud Midway merelahingut ning Stalingradi lahingut – sarnane pilt Laar, Vahtre, lk 168)

28. Valige loetelust need sõjasündmused, mis leidsid aset 1943. aastal. 3 punkti.

- a. Suvesõda – juuli-august 1941 (Laar, Vahtre, lk 174)
- b. **Saksa vägede kapitulatsioon Stalingradi all** – 2.02.1943 (Laar, Vahtre, lk 168)
- c. Teine El-Alameini lahing – okt-nov 1942 (Hiio, Lippus (2016), lk 236)
- d. **Armeedegrupp Afrika kapitulatsioon** – 13.05.1943 (Kinder, Hilgemann, lk 489)
- e. Wannsee konverents – 21.01.1942 (Laar, Vahtre, lk 180)
- f. Compiègne'i vaherahu sõlmimine – 22.06.1940 (Kinder, Hilgemann, lk 477)
- g. Midway lahing – 3.-7.06.1942 (Kinder, Hilgemann, lk 495)
- h. **Mussolini tagandamine ja vahistamine** – 25.07.1943 (Kinder, Hilgemann, lk 489)

29. Miks kutsutakse Saksamaa poolt okupeerimata Prantsusmaa alasid Vichy-Prantsusmaaks? 1 punkt.

a. **valitsuse asukoha tõttu**

- b. okupeeritud Prantsusmaa ja okupeerimata Prantsusmaa piir läbis Vichy linna
 - c. esimese riigipea nime tõttu
- (Hiio, Lippus (2016), lk 220)

30. 1941. aasta kevadel sõlmisid kaks riiki neutraliteedilepingu. See leping tühistati 1945. aastal, kui üks lepingu osapooltest teist ründas. Millise kahe riigiga oli tegu? Valige mõlemad riigid. 1 punkt (punkti saab juhul kui mõlemad valikud on õiged).

- a. Eesti
- b. Itaalia
- c. **NSVL**
- d. Saksamaa

e. Hiina

f. Jaapan

g. Rootsi

h. USA

(Hiio, Lippus (2016), lk 222)

31. Valige, keda on pildil kujutatud. 3 punkti.

Jüri Uluots

Hjalmar Mäe

Otto Tief

Valikus: Otto Tief; Karl Siegmund Litzmann; Johannes Vares-Barbarus; Hjalmar Mäe; Jüri Uluots
(Sarnased pildid: (Hiio, Lippus (2018), lk 19; Laar, Vahtre, lk 176-177).

32. Kes oli Johannes Vares-Barbarus elukutselt? 1 punkt.

a. pankur

b. sõjaväelane

c. kaupmees

d. arst

e. advokaat

(Laar, Vahtre, lk 173)

33. Karl Ristikivi "Rohtaed", August Gailit "Ekke Moor", August Mälk "Hea sadam", Marie Under "Mureliku suuga" - eelnimetatud teosed ilmusid Teise maailmasõja ajal. Missugused järgnevatest märksõnadest ühendavad eelnimetatud teoseid ning nende autoreid? Valige kõik õiged. 2 punkti
(punktid saab juhul, kui mõlemad valikud on õiged)

a. Nimetatud autorid põgenesid Eestist enne sõja lõppu

b. Nimetatud autorid hukati Saksa okupatsioonivõimude poolt

c. Nimetatud teosed ilmusid Nõukogude okupatsiooni tingimustes

d. Nimetatud autorid küüditati Nõukogude võimu poolt Siberisse

e. Nimetatud teosed ilmusid Saksa okupatsiooni tingimustes

f. Nimetatud teosed ilmusid paguluses

(Vahtre, lk 209)

34. Valige õige žanr. 1 punkt.

1943. aastal jõudis lavale Eesti esimene (operett, muusikal, **ballett**, ooper), Eduard Tubina "Kratt".

(Vahtre, lk 210)

35. Valige nimetatud märksõnade hulgast need, mis iseloomustavad Eestit Nõukogude okupatsiooni tingimustes. 3 punkti.

a. Eesti Omavalitsus

b. Rahvakomissaride Nõukogu

c. Omakaitse

d. Julgeolekupolitsei

e. rahareform

f. maareform

(Hiio, Lippus (2018), lk 13-18)

36. Millised alad pidid 23.08.1939 sõlmitud MRP salaprotokolliga minema NSV Liidu mõjusfääri? 4 punkti, iga õige vastus annab punkti.

a. Läti

b. Bessaraabia

c. Ida-Preisimaa

d. Eesti

e. Leedu

f. Soome

(Hiio, Lippus (2016), lk 215)

37. Mis sõjalise operatsiooniga algas Saksamaa rünnak NSV Liidu vastu Eesti territooriumil? 1 punkt.

a. Maavägede sissetungiga

b. Laevade uputamisega

c. Lennukite allatulistamisega

(Saksa allveelaevad uputasid sõja esimestel tundidel tulelaeva „Hiiumadal“, kaubalaeva „Liisa“ ja reisilaeva „Ruhno“ – Vahtre, lk 181)

38. Kuidas käitus Eesti kui Saksamaa oli Poolat rünnanud? 1 punkt.

a. Eesti taunis Saksamaa kallaletungi

b. Teatati Eesti erapooletusest

c. Eesti avaldas Poolale avalikku kaastunnet

d. Eesti kuulutas välja mobilisatsiooni

(Vahtre, lk 153)

39. Millised kaks sündmust toimusid 28.09.1939. aastal? 2 punkti (punktid saab juhul, kui mõlemad valikud on õiged).

a. NSV Liit alustas Soome pommitamist

b. Saksamaa esitas Taanile ja Norrale ultimaatumi

c. Viimaste Poola üksuste langemine

d. Baaside lepingu sõlmimine Eesti ja NSV Liidu vahel

e. Sõprus- ja piirileping Saksamaa ja NSV Liidu vahel

(Laar, Vahtre, lk 172; Hiio, Lippus (2016), lk 215)

40. Mis sündmus leidis Eestis aset 14. juunil 1941? 1 punkt.

a. Massiküüditamine

b. Tallinna vallutamine sakslaste poolt

c. Saksa eelüksuste saabumine Eestisse

(Laar, Vahtre, lk 174)

41. Pildid on tehtud ühel ja samal aastal, mõnepäevase vahega. Üks neist kujutab Adolf Hitlerit ning teine Konstantin Pätsi. Mis aastal on pildid tehtud? Kirjutage vastusekasti õige aastaarv araabia numbrites. 1 punkt.

1940 (Pildil on Päts kõnelemas meeleavaldajatega ning Hitler pärast Pariisi vallutamist)

Pildid: <https://www.postimees.ee/3574137/konstantin-pats-riigipoorajatele-mina-ei-saa-teist-ule-karjuda>
<https://www.giulianogolfieri.com/hitler-in-paris/>

42. Läbi maailmasõja nõudis NSV Liit Ameerika Ühendriikidelt ja Suurbritannialt, et need tunnistaksid NSV Liitu ... aasta piiride ulatuses. Mis aasta piiride tunnustamist NSV Liit lääneriikidelt soovis? Kirjutage vastusekasti õige aastaarv araabia numbrites ilma muid sümboleid sisestamata. 1 punkt.

Õige vastus: **1941.**

(Kissinger, lk 498, 500, 505)

43. Missugused sündmused leidsid Eestis aset pärast uue nõukogudemeelse valitsuse ametisseääramist 21. juunil 1940? Valige kõik õiged vastused. 3 punkti.

Nõukogude Liidu ultimaatum Eesti Vabariigile – 16.06.1940

Punaarmee sissetung Eestisse – 17.06.1940

Riigivolikogu valimised – 14.-15.07.1940

K. Pätsi ametist vabastamine – 23.07.1940

Eesti arvatakse NSV Liidu koosseisu – 6.08.1940

(Vahtre, lk 168–172)

44. Milline Eestile kuulunud saar vallutati sakslaste poolt viimasena? Kirjutage saare nimi nimetavas käändes. 1 punkt.

Õige vastus: **Osmussaar**

(Vahtre, lk 184)

45. Kas väide on tõene või väär: Kõik kolm Balti riiki (Eesti, Läti, Leedu) okupeeriti NSV Liidu poolt ühel ja samal päeval. 1 punkt.

Väär

(Vahtre, lk 165–166)